

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

ПОГОДЖЕНО
на засіданні вченої ради
факультету початкової освіти та мистецтва
протокол № 3 від « 18 » квітня 2024 р.

Голова Іван КУТНЯК

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні приймальної комісії
протокол № 4 від « 19 » квітня 2024 р.

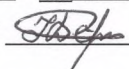
Голова приймальної комісії

Ректор Валентина БОДАК

Схвалено на засіданні кафедри вокально-хорового, хореографічного та образотворчого мистецтва

протокол № 6 від « 18 » квітня 2024 р.

Завідувачка кафедри Ірина БЕРМЕС

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

для вступу на навчання для здобуття ступеня доктора філософії

за спеціальністю **025 «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»**

на основі ступеня магістра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста

Дрогобич, 2024

ПОЯСНОВАЛЬНА ЗАПИСКА

Зміст програми для складання вступного іспиту до аспірантури за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» має своєю метою осмислення, усвідомлення, виявлення майбутніми аспірантами історичних і теоретичних засад музичного мистецтва, його динамічних процесів, досягнень музичної науки та музичної практики, стану готовності до дослідницької діяльності у сфері музичного мистецтва.

Метою проведення вступного випробування зі спеціальності є виявлення в абітурієнтів необхідного рівня знань та компетенцій для їх подальшої професійної підготовки за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво».

Вступне випробування зі спеціальності покликане виявити:

- музичний і загальнокультурний рівень майбутніх аспірантів (орієнтацію у проблематиці спеціальності, знання фундаментальних праць);
- основні закономірності розвитку музичного мистецтва в історико-культурному контексті;
- знання з історії світового музичного мистецтва;
- знання з історії українського музичного мистецтва;
- творчі досягнення композиторів;
- встановити рівень аналітичних здібностей майбутніх аспірантів, вміння логічно мислити, чітко формулювати думки та грамотно їх викладати.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Історія світового музичного мистецтва

Музика в системі культури. Музика як форма суспільної свідомості. Теорії походження музики. Часова й інтонаційна природа музики. Різновиди музики. Одноголоса та багатоголоса музика. Музичні інструменти. Класифікація музичних жанрів. Функції музики в культурі суспільства та житті людини.

Музичне мистецтво античності. Синкретизм музики та інших видів мистецтва. Музика в поетичних жанрах та класичних трагедіях (Есхіл, Софокл, Еврипід). Музичні інструменти та лади. Музично-теоретичні погляди античності (праці Платона, Аристотеля, Піфагора).

Музичне мистецтво Давнього Єгипту, Візантії, Риму.

Музичне мистецтво раннього середньовіччя. Псалмодії, мелізматичний спів, гимни. Григоріанський хорал. Музично-теоретичні трактати, присвячені дослідженню музики (Боецій, Григорій Нисський, Августин, Фома Аквінський). Гвідо д'Ареццо. Трубадури, трувери, мінезингери. Розвиток багатоголосся. Школа Нотр-Дам: Леонін, Перотін. *Ars nova* у Франції. Гійом де Машо.

Музичне мистецтво епохи Відродження (І. Тінкторіс, Глареан, Дж. Царліно). Творчість Дж. Палестрини, Андреа та Джованні Габріелі. Меса, мотет, канон. Нідерландська поліфонічна школа. Гійом Дюфаї, Йоханнес Окегем. Якоб Обрехт, Жоскен Дебре. Інструментальна музика для лютні, органу.

Опера-seria та опера-buffa. Опера- seria в Італії та Франції. Творчість А. Скарлатті, Ж.-Б. Люллі, Г. Персела. Опера-buffa (Дж. Перголезі). Інструментальна музика: розвиток ідеї програмності та тематизму. Італійська інструментальна музика. Творчість Дж. Фрескобальді, А. Кореллі, А. Вівальді, Д. Скарлатті.

Французька клавесинна музика. Німецька органна школа. Жанр кантати та ораторії в німецькій музиці.

Загальна характеристика творчості Й. С. Баха. Твори духовної тематики. Символіка творчості Й.С.Баха. Вокально-інструментальні жанри, кантатно-ораторіальні твори. Органна творчість. Клавірні твори (ДТК).

Творча спадщина Г.Ф.Генделя. Монументально-героїчний стиль.

Ораторіальна творчість: структура, драматургія, роль поліфонії та гармонії.

Реформа оперного мистецтва (Х.-В. Глюк): драматичний конфлікт і драматичний розвиток. Народження європейського симфонізму: Й. Гайдн, В.А. Моцарт, Л. Бетховен. Загальна характеристика творчості класиків, жанрове коло. Будова сонатно-симфонічного циклу, принципи симфонічної драматургії, оперні жанри.

Принципи музичного романтизму: авторська індивідуалізація. Домінування творів “малої” форми: Ф. Шопен, Р. Шуман, Ф. Шуберт. Розвиток симфонізму: програмна симфонія (Г. Берліоз, Ф. Ліст). Оперне мистецтво: Італія (Дж. Россіні, В. Белліні, Г. Доніцетті) та Франція (Дж. Мейєрбер). Оперна реформа Р. Вагнера (“музична драма”). Еволюція італійської опери другої половини ХІХ ст. (Дж. Верді). Оперний веризм: П. Маскан'ї, Р. Леонкавалло, Дж. Пуччіні. Пізній романтизм: Й. Брамс та А. Брукнер. “Fin de siècle” та постромантична музика: Г. Малер, Р. Штраус.

Імпресіонізм (Г. Форе, К. Дебюссі, М. Равель). Експресіонізм: “нововіденська школа” (А. Шенберг, А. Берг, А. Веберн). Неокласицизм (Ф. Бузоні; П. Хіндеміт, К. Орф). Англійська музична школа (Б. Бріттен). Французька музика ХХ ст. (А. Онеггер, Ф. Пуленк, О. Мессіан, П. Булез). Музичний авангард: конкретна музика, серіалізм, алеаторика, пуантилізм, сонористика (К. Штокхаузен, Л. Беріо, П. Шеффер, К. Пендерецький).

Історія українського музичного мистецтва.

Ранні форми музичного мистецтва. Українська народна музика (первісні, розвинені типи, багатоголосся в народній співочій традиції). Українські народні календарно-обрядові пісні та думи. Народний інструментарій.

Духовні та світські канти. Багатоголоса (партесна) церковна музика. “Граматыка музикальна” М. Дилецького. Стельові особливості партесного концерту. Музика у шкільному театрі. Особливості розвитку музичної освіти.

Творчість Д. Бортнянського (духовна музика, оперна творчість, інструментальна музика), М. Березовського (духовна музика, опера “Демофонт”, Соната для скрипки і чембало), А. Веделя (духовна музика). Стельові особливості класичного хорового концерту, музично-образний зміст.

Формування ідеї національного відродження в українській музичній культурі перших десятиліть XIX ст. Поява нових осередків музичного виконавства й освіти в Україні: причини та наслідки.

Пісня-романс як один з головних жанрів романтичної музики в українському музичному мистецтві. Характерні емоційно-образні, стилістичні риси пісень-романсів.

Зародження жанру національної опери в творчості І. Котляревського та Г. Квітки-Основ'яненки. "Наталка Полтавка" І. Котляревського - перша українська національна опера. Музичні редакції опери А. Єдлічки, О. Марковича, М. Лисенка.

Становлення національної симфонії та інструментальної музики.

Творча діяльність М. Лисенка в контексті становлення національної композиторської школи та української класичної музики. "Музика до "Кобзаря". Оперна творчість М. Лисенка. Фольклористична діяльність. Педагогічна практика.

Традиції М. Лисенка в творчості його послідовників - М. Аркаса, В. Сокальського, К. Стеценка, Я. Степового, М. Леонтовича. Хорова творчість М. Леонтовича (церковна, світська - оригінальна й опрацювання українських народних пісень). Українська церковна музика 20-30-х рр. XX ст. Творчість К. Стеценка, О. Кошиця, Я. Яциневича.

Михайло Вербицький - засновник "перемишльської школи", автор музики до національного гімну "Ще не вмерла Україна". Національна та соціальна проблематика солоспівів. Музично-стильові особливості композиторського письма в оркестрових увертюрах. Вираження характерних тенденцій розвитку музичного мистецтва 30-х рр. XIX ст. в театральній музиці (співोगрах) М. Вербицького. Продовження і розвиток традицій Д. Бортнянського у церковній музиці М. Вербицького. Формування світської хорової музики у творчості митця. "Заповіт" М. Вербицького.

Творчість епігонів М. Вербицького - І. Лаврівського, П. Бажанського, В. Матюка, Й. Кишакевича. Опера А. Вахнянина "Купало". Солоспіви та хорова музика А. Вахнянина. Творча спадщина О. Нижанківського. Слов'янські

фольклорні джерела та художньо-образні ідеї у вокальній, інструментальній та хоровій музиці О. Нижанківського. Мистецька спадщина Д. Січинського: хори, солоспіви, фортепіанні мініатюри. Опера “Роксоляна”.

Значення фольклористичної діяльності С. Людкевича. Характерні особливості вокальної музики композитора. Образність ідей в інструментальній творчості митця. Кантата-симфонія “Кавказ”.

Л. Ревуцький та Б. Лятошинський - класики української композиторської школи. Жанрові, стильові особливості, тематика творчості. Симфонічні, оперні, фортепіанні, камерно-інструментальні, вокально-хорові твори Б. Лятошинського. Композиторський стиль Л. Ревуцького (на прикладі Симфонії № 2, Концерту № 2 F-dur).

Загальні тенденції розвитку музичного мистецтва в 50-ті- 60-ті роки ХХ ст.

В. Сильвестров, Л. Колодуб, М. Скорик, Г. Ляшенко, С. Станкович, І. Карабиць - композитори-класики новітньої української музики: образний зміст творів, особливості музичної мови. Неофольклоризм як музичне явище.

М. Колесса - композитор, диригент, педагог. Модернізм в інструментальній та оркестровій музиці М. Колесси. Оркестрово-хоровий цикл “Лемківське весілля”. Хорова музика та солоспіви.

Музичне мистецтво України 70-х - 90-х років. Символізм образів у художній творчості О. Щетинського: “Хрещення, спокуса і молитва Господа нашого Ісуса Христа”, “Пісня сходження”, “A prima vista”.

Інструментальна музика І. Карабиця. Хоровий концерт “Сад божественних пісень”. Творчі здобутки О. Киви. Третя камерна кантата. Художня творчість в жанрі кіно-музики.

Симфонічна та камерна музика В. Зубицького. Кантата-симфонія “Чумацький шлях”.

Творчість І. Щербакова. Дитяча опера «Пастка для відьми». Камерно-інструментальна та оркестрова музика. “Православний хоровий концерт”.

Пісенна творчість І. Кириліної. Модерне світовідчуття в камерних інструментальних творах.

Інтонації обрядового фольклору та біблійні образи в творчості Г.

Гаврилець. Музично-сценічне дійство “Золотий камінь посіємо”. Композиція “Хай святиться Отче імення...”.

Авангардні ліричні рефлексії крізь призму «раціо» в творчості Ю. Ланюка.

Філософія та вічні поняття духовності в музиці О. Козаренка. Ораторія “Страсті Господа Нашого, Ісуса Христа”.

Експерименти композитора-модерніста В. Сильвестрова. Філософські категорії сьогоденного буття в галузі симфонічної й інструментальної музики. Нове бачення вікових традицій української духовної та народної культури. Композиції на вірші Т. Шевченка.

Інструментальна та оркестрова музика М. Скорика в контексті “нової фольклорної хвилі” та класичних традицій. Вокально-хорові твори. Кантата “Весна”. Псалом 50.

Образно-змістовні лінії у вокально-хоровій творчості Л. Дичко. Класичні традиції в модерній стилістиці камерно-вокальних творів — солоспівів. Визначні здобутки в кантатно-ораторіальному жанрі в контексті перевтілення української духовної музики, фольклорної традиції.

Естетика творів С. Станковича для музичного театру та кінофільмів. Фольк-опера “Коли цвіте папороть”. Різновиди жанру симфонії: драматизм та звукозображальні ефекти. Камерна симфонія № 3. Архаїзм та сучасність в інструментальній музиці, солоспівах.

Авангардні тенденції та неоромантична стилістика В. Камінського в камерному жанрі. Фольклорна стихія й експериментування в інструментальній та оркестровій музиці. Літературні образи в хоровій музиці, кантатно-симфонічному жанрі та ораторіях.

Список рекомендованої літератури

1. Архимович Л. Нариси з історії української музики: в 2-х т. / Ред. Л. Архимович, Т. Каришева, Т. Шеффер, О. Шреєр-Ткаченко. Київ : Музична Україна, 1964. Ч. 1. 309 с.
2. Архимович Л. Українська класична опера: монографія. Київ : Держ. вид-во образотворчого мистецтва та музичної літератури, 1957. 310 с.
3. Белза І. Б. М. Лятошинський. Київ : Мистецтво, 1947. 62 с.
4. Борис Николаевич Лятошинский : сб. статей / Сост. М. Копица. Киев, 1987. 184 с.
5. Булат Т. Микола Лисенко. Київ : Музична Україна, 1973. 105 с.
6. Бялик М. Л. Ревуцький: Риси творчості. Київ : Музична Україна, 1973. 200 с.
7. Герасимова-Персидська Н. Хоровий концерт на Україні в XVII—XVIII ст. монографія. Київ : Музична Україна, 1978. 180 с.
8. Грінченко М. Історія української музики : монографія / Під ред. І. Соневицького. Нью-Йорк : Український музичний інститут, 1961. Вид. 2-е. 192 с.
9. Гордійчук М. Микола Леонтович. Київ : Музична Україна, 1974. 61 с.
10. Історія української музики: в 6 т. / Ред. М. Гордійчук. Київ : Наукова думка, 1989. Т. 1. : Від найдавніших часів до середини XIX ст. 448 с.
11. Історія української музики: в 6 т. / Ред. колегія Т. Булат та ін. Київ : Наукова думка, 1989. Т. 2. : Друга половина XIX ст. 464 с.
12. Історія української музики: в 6 т. / Ред. колегія М. Загайкевич, А. Калениченко, Н. Семененко. Київ : Наукова думка, 1990. Т. 3. : Кінець XIX - початок XX ст. 424 с.
13. Історія української музики: в 6 т. / Ред. колегія Л. Пархоменко, О. Литвинова, Б. Фільц. Київ : Наукова думка, 1992. Т. 4. : 1917 — 1941. 616 с.
14. Кияновська Л. Мирослав Скорик: творчість митця у дзеркалі епохи монографія. Львів : Сполом, 1998. 216 с.
15. Кияновська Л. Син сторіччя Микола Колесса : монографія. Львів : Вид-

во НТШ, 2003. 378 с.

16. Кияновська Л. Стилєова еволюція галицької музичної культури ХІХ—ХХ ст. Тернопіль : Астон, 2000. 339 с.

17. Козаренко О. Українська національна музична мова: генеза та сучасні тенденції розвитку: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. мист. : 17.00.03. Київ, 2001. 36 с.

18. Колесса Ф. Музикознавчі праці / Ред. Л. Ревуцький, М. Гордійчук, О. Дей. Київ : Наукова думка, 1970. 592 с.

19. Корній Л. Історія української музики (від найдавніших часів до середини ХVІІІ ст.). Київ - Харків - Нью-Йорк, 1996. Ч. 1. 314 с.

20. Корній Л. Історія української музики. Друга половина ХVІІІ ст. Київ - Харків : Вид-во М. П. Коць, 1998. Ч. 2. 387 с.

21. Корній Л. Історія української музики. Кінець ХІХ - початок ХХ ст. Київ - Нью-Йорк .: Видавництво М. П. Коць, 2001. Ч. 3. 480 с.

22. Лисько З. Піонери музичного мистецтва в Галичині. Львів - Нью-Йорк, 1994. 144 с.

23. Лісецький С. Лев Миколайович Ревуцький. Київ : Наукова думка, 1989. 184 с.

24. Муха А. Композитори України та української діаспори. Київ : Музична Україна, 2004. 352 с.

25. Пархоменко Л. Кирило Григорович Стеценко. Київ : Музична Україна, 1973. 265 с.

26. Скорик М. Структура і виражальна природа акордики в музиці ХХ століття. Київ : Музична Україна, 1983. 160 с.

27. Цалай-Якименко О. Київська школа музики ХVІІ ст. : монографія. Київ - Львів - Полтава, 2002. 512 с.

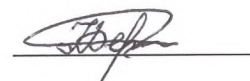
28. Шип С. Музична форма : від звуку до стилю. Київ : Заповіт, 1998. 368 с.

Оцінювання знань на вступному випробуванні проводиться за шкалою 100-200 балів:

Кількість балів	Вимоги
1-99	отримує вступник, який майже не орієнтується в змісті питання, не знає музичних понять; на додаткові питання не відповідає або ж відповідає односкладно «так - ні». Під час відповіді допускає грубі помилки. Не може навести жодного коректного прикладу.
100	отримує вступник, який дуже погано орієнтується в змісті питання, плутає музичні терміни; дає відповідь лише на окремі додаткові питання або ж відповідає односкладно «так - ні»; припускається багатьох помилок.
110	отримує вступник, який погано орієнтується в змісті питання, не може підтвердити жодної тези прикладами; на додаткові питання дає фрагментарні й не завжди коректні відповіді, допускає багато помилок.
120	отримує вступник, який не може дати структурованої відповіді на питання, але загалом орієнтується в його сутності; має певне уявлення про музичну термінологію; на додаткові питання дає неповні відповіді; під час відповіді допускає помилки.
130	отримує вступник, який може дати відповідь на окремі фрагменти питання (схематично висвітлити суть конкретного музичного явища), знає одиниці того чи того музичного явища, але не завжди коректно й логічно пов'язує їх між собою; відповідає на більшість додаткових питань.
140	отримує вступник, який вміє послідовно, але схематично викласти суть питання, спорадично продемонструвати заявлене; загалом орієнтується у музичних явищах та може назвати його елементи; відповідає на більшість додаткових питань; допускає незначні помилки.
150	отримує вступник, який вміє послідовно й аргументовано викласти суть питання, може загалом коректно, але схематично продемонструвати на прикладах; орієнтується в музичних явищах; правильно відповідає на більшість додаткових питань; від час відповіді допускає окремі помилки.
160	отримує вступник, який вміє логічно й достатньо повно викласти суть питання, може адекватно продемонструвати на прикладах; добре орієнтується в музичній термінології, музичних жанрах і стилях та може схарактеризувати їхню специфіку; правильно відповідає на більшість додаткових питань; від час відповіді допускає поодинокі помилки.

170	отримує вступник, який дає повну, вичерпну й логічну відповідь на питання, відповідає на комплекс додаткових запитань; досягає аргументованих висновків; розуміє системний характер музичної мови та взаємопов'язаність її елементів, демонструє достатній рівень загальної та музичної підготовки.
180	отримує вступник, який дає повну, вичерпну й логічну відповідь на питання, відповідає на комплекс додаткових запитань; досягає аргументованих висновків; розуміє системний характер музичної мови та взаємопов'язаність її елементів, демонструє високий рівень загальної та музичної підготовки.
190	отримує вступник, який системно володіє програмовим матеріалом, глибоко й вичерпно висвітлює суть питання; характеризує різноманітні музичні явища та дає їм загальну стилістичну оцінку; має сформовані навички музичного аналізу, наведені твердження демонструє відповідними прикладами; володіє грамотним мовленням.
200	отримує вступник, який системно та творчо володіє програмовим матеріалом; самостійно характеризує різноманітні музичні явища та дає їм ґрунтовну стилістичну оцінку, розпізнає одиниці музичної мови; має добре сформовані навички аналізу музичних творів, уміє самостійно добирати музичний матеріал для підтвердження, порівняння; володіє вишуканою мовою.

Голова предметної комісії

Ірина БЕРМЕС